

Rundskab og Tilsegnelse, der med Villighed kan forudsættes at være tilstede hos dem. Denne ligelige Baretagelse vil nu for de akademiske Lærere være langt lettere end for nogen Anden, fordi de ved deres Virksomhed ere henviste paa eengang til Videnskaben og til den akademiske Ungdom, med hvilken de leve og færdes. Underledes vil Forholdet aabenbart stille sig for Examenskommissioner, hvis Medlemmer bevæge sig i praktiske Livsstillinger, hvor Embedsgjæringen har Grav paa deres Tid og Kræfter, og den hele aandelige Virksomhed gaaer i ganske forskjellig Retning; herved vil Examen meget naturligt være udfat for forskjellige Ulemper. Jeg kan ikke udtrykke dette klarere og bestemtere, end det er blevet udtrykt af den ærede Kultusminister, naar han har ytret i det andet Thing, at paa den ene Side „vil der lettelig komme til at mangle den Skarphed og Klarhed, som er ønskelig“, og at naar paa den anden Side „Examinator sætter sig hen for at forberede sig paa noget Bestemt, ville de Enkeltheder, han saaledes opfrisker, komme til at spille en for stor Rolle under Examinationen“. Det vil altsaa siges med saa Ord, at enten vil det komme til at gaae ud over Videnskaben eller til at gaae ud over de Studerende.

Men i alle Tilfælde, en ret alvorlig, ret omhyggelig, ret omslænde Forberedelse af den hele Sag maa anses for i høieste Maade ønskelig. Men nu har den høitærede Kultusminister udtalt i det andet Thing, at „dersom Forslaget om Bevilling af de 3,000 Rb. skulde falde, vilde der for ham ikke være Opfordring til at tage Spørgsmaalet under Overveielse“, at „en Forkastelse af Forslaget vilde være ham et Fingerpeg paa ikke at foretage Noget i den Retning“. Jeg tilstaaer, jeg forstaaer ikke denne Slutning, thi den hele Sag er saa praktisk vigtig, og den er tillige saa populær, at der ikke forekommer mig at kunne behøves nogen særlig Opfordring for Ministeren til at tage Sagen i sin Haand og sætte den i Bevægelse, og det forekommer mig ikke, som om det er fra Rigsdagens Side, at Impulsen skulde gives til at sætte Regjeringen i Bevægelse i den Retning. Men det er nu engang udtalt af Ministeren klart og bestemt, og det er saaledes at forudsee, at hvis der stilles Forslag til, at de 3,000

Rb. skulde gaae ud, vilde det faae Eftin af, at man arbejdede den hele Sag imod. Da nu dette er langtfra min Tanke, har jeg ladet denne Form af Forslaget falde og ombyttet den med en anden, hvorved Forslaget vil erkendes at være mildere og imødekommende. Det kunde synes, som om Forslaget kunde være udtrykt simplere og ialtsald kortere ved at foreslaae, at de 3,000 Rb. skulde anvendes til Forberedelse af Examenskommissioner; men man vil let see, at deri vilde ligge noget Andet og Mere, end der ligger i Forslaget, saaledes som det nu er stillet. Naar man taler om „Forberedelse af Examenskommissioner“, da er det, om jeg ikke feiler, allerede slaaet fast, at saadanne skulle oprettes; men naar man gaaer til Undersøgelse om en Sag, maa det ikke være forud givet, hvortil Undersøgelse skal føre. Derfor har jeg med velberaad nu stillet Forslaget saaledes, at de 3,000 Rb. skulde anvendes „til forberedende Undersøgelser angaaende Spørgsmaalet om Examenskommissioner“. Man kan her spørge — og jeg har tidligere spurgt mig selv — om der er nogen ret Mening i at bevilge 3,000 Rb. blot til Undersøgelser angaaende dette Spørgsmaal, men ved nærmere Betragtning af Forholdene mener jeg at kunne paavise, at der vil kunne findes god Anvendelse for denne Bevilling. Jeg veed ikke, om jeg skulde have truffet den høitærede Ministers Tanke, men min Tanke med Forslaget er den, at enhver Undersøgelse om Tilraadeligheden af Examenskommissioner vilde være ufuldstændig, saalænge den blev staaende ved Betænkninger og Erklæringer, indhentede fra Mænd her hjemme, som ikke have nogen Erfaring at støtte sig til, og som altsaa vilde give deres Betænkning alene efter egen Estertanke, egen Sagttagelse af Forholdene og Rimelighedsberegning over de nærmere eller fjernere Virkninger og Følger. Fuldstændig vil Undersøgelsen først blive, naar man lader sig veilede ved de Erfaringer, der ere gjorte i andre Lande, hvor saadanne Kommissioner have været bestaaende i længere Tid. Fra de nærmest liggende Lande, Norge og Sverrig, kan der ikke hentes nogen saadan Veiledning.

I Norge holdes Examina ligesom hos os, og i Sverrig er der ikke Noget, der kommer